

Prawo spadkowe

Materiał powstał w ramach projektu „Seniorze, nie daj się!”

**Projekt współfinansowany ze środków Programu Rządowego na
rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych**

1. Spadek – pojęcie

Spadek to prawa i obowiązki. Spadkobiercy „wstępują” w sytuację spadkodawcy i od momentu nabycia spadku zajmują jego miejsce.

Co wchodzi w skład spadku?

Do spadku wchodzi m.in.:

- własność rzeczy ruchomych,
- własność nieruchomości,
- własność pieniędzy,
- udziały we współwłasności,
- użytkowanie wieczyste,
- zwierzęta (przepisy Kodeksu cywilnego traktują czworonogi jak przedmioty i faktu tego nie zmienia art. 1 Ustawy o ochronie zwierząt, który stanowi, że nie są one rzeczami. Z tej przyczyny po śmierci właściciela pies staje się częścią spadku. W Polsce zwierzę nie może dziedziczyć po opiekunie).
- posiadanie rzeczy,
- spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu,
- autorskie prawa majątkowe,
- ograniczone prawa rzeczowe (np. służebności gruntowe, hipoteka, zastaw),
- autorskie prawa majątkowe, patent, prawo do uzyskania patentu, prawa ochronne na wzory użytkowe,
- prawa z papierów wartościowych,
- długi

Do spadku nie wchodzi m.in.:

- dobra osobiste (cześć, dobre imię)
- prawa z umowy o dzieło, umowy zlecenia,
- prawa i obowiązki współnika spółki cywilnej,
- prawa i obowiązki z dziedziny prawa karnego (przepisy dotyczące wykroczeń i przestępstw, np. grzywna),
- prawa do świadczeń emerytalnych i rentowych,
- prawo do najmowania lokalu mieszkalnego,
- kwota pieniężna zgromadzona przez zmarłego na rachunku oszczędnościowym, rachunku oszczędnościowo - rozliczeniowym i rachunku terminowej lokaty oszczędnościowej może zostać wypłacona jedynie osobom, które spadkodawca przed swoją śmiercią pisemnie wskaże bankowi. Spadkodawca może wskazać jedynie swojego małżonka, rodziców, dziadków, dzieci, wnuków lub rodzeństwo.
- w ramach umowy ubezpieczenia na życie lub NNW można wskazać osoby uprawnione do otrzymania sumy ubezpieczenia na wypadek śmierci. Może to być dowolna osoba,

niekoniecznie spokrewniona z ubezpieczonym. Kwota ta nie jest wliczana do ogólnej wartości spadku.

2. Otwarcie spadku

Otwarcie spadku ustawodawca nazywa moment, w którym umiera dana osoba i pozostawia po sobie majątek podlegający dziedziczeniu przez spadkobierców.

Zgodnie z przepisami spadkobierca nabywa spadek z chwilą jego otwarcia (czyli śmierci spadkodawcy). Bez znaczenia jest tu czy spadkobierca chce nabyć spadek czy nie. Może on nawet nie wiedzieć o śmierci spadkodawcy i nie chce przyjąć spadku, albo może się nie domyślać, że daleki krewny coś mu przekazał w testamencie. Nabycie takie jednak nie jest ostateczne i nieodwołalne. Spadkobierca może złożyć oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku. Dopiero po złożeniu jednego z takich oświadczeń nabycie lub odrzucenie spadku staje się ostateczne.

3. Przyjęcie lub odrzucenie spadku - czynności

1) Napisać oświadczenie o przyjęciu spadku (wzór nr 1) lub oświadczenie o odrzuceniu spadku (wzór nr 2). Oświadczenie takie musi zawierać:

- wymienienie wszelkich wiadomych osobie składającej oświadczenie spadkobierców,
- informacje o wszelkich istniejących testamentach spadkodawcy i o miejscu przechowywania takich testamentów.

2) Do oświadczenia należy dołączyć akt zgonu spadkodawcy, albo orzeczenie sądu o uznaniu spadkodawcy za zmarłego.

3) Opłacić pismo w kwocie **50 zł** (można to zrobić kupując znaki sądowe w kasie sądu, robiąc wpłatę na pocztę, przelew w banku lub przez Internet). Dowód opłaty za oświadczenie należy dołączyć do pisma, a w przypadku znaków sądowych należy je nakleić na pierwszą stronę pisma).

4) Wybrać się do notariusza żeby poświadczył nasz podpis. Jeśli w miejscowości nie ma kancelarii notarialnej to podpis może poświadczyć wójt, burmistrz lub prezydent miasta.

5) Wybrać się z oświadczeniem do najbliższego sądu rejonowego (i zostawić je w biurze podawczym, które zazwyczaj znajduje się przy wejściu do sądu), wysłać oświadczenie do sądu listem poleconym, albo wybrać się z nim do notariusza (i przekazać mu oświadczenie, a on zajmie się już dalszymi formalnościami).

WAŻNE!

- Jeśli składający oświadczenie nie ma 18 lat, to może złożyć oświadczenie tylko za zgodą rodziców, albo osoby, która stale nad nim sprawuje opiekę. Osoba, która ma mniej niż 13 lat nie może sama złożyć oświadczenia – robią to za nią rodzice albo prawni opiekunowie.
- Jeśli składający oświadczenie jest chory psychicznie lub niedorozwinięty, to może on złożyć oświadczenie tylko za zgodą swojego opiekuna – niezależnie od tego ile ma lat.

- Jeśli składający oświadczenie jest niedorozwinięty, psychicznie chory, nietrzeźwy lub pod wpływem narkotyków, albo z innego powodu jest nieświadomy tego co robi, to oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku jest nieważne!

Terminy do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku

Oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu **6 miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się, że należy mu się spadek.**

Jeżeli spadkobierca nie ma 18 lat, albo ma więcej niż 18 lat, ale jest ubezwłasnowolniony (ma prawnego opiekuna, np. z powodu choroby psychicznej), to bieg 6-miesięcznego terminu rozpoczyna się w momencie, gdy opiekun spadkobiercy albo jego przedstawiciel ustawowy dowiedział się o tym, że spadkobiercy należy się spadek.

Jeśli spadkobierca w ciągu 6 miesięcy od dnia, w którym dowiedział się, że jest uprawniony do spadku, nie złoży takiego oświadczenia, to następują takie same skutki jakby spadkobierca złożył oświadczenie o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

WAŻNE!

- Złożenie oświadczenia o przyjęciu spadku lub o jego odrzuceniu jest nieodwołalne. Oznacza to, że nie można później zmienić zdania i wycofać oświadczenia.
- Prawo nie zezwala na wybiórcze przyjęcie spadku - przyjmuje się cały należny danej osobie spadek albo się go w ogóle nie przyjmuje.

4. Stwierdzenie nabycia spadku.

Spadkobierca nabywa spadek w momencie śmierci spadkodawcy. Jednak żeby spadkobierca otrzymał potwierdzenie, że to właśnie on odziedziczył majątek potrzebne jest albo tzw. stwierdzenie nabycia spadku albo poświadczenie dziedziczenia. To pierwsze spadkobierca może uzyskać w sądzie, drugie zaś u notariusza.

WAŻNE!

Potwierdzenie nabycia spadku (od sądu lub notariusza) jest potrzebne np. do uzyskania wpisu do księgi wieczystej.

Wniosek o stwierdzenie nabycia spadku (wzór nr 3) może złożyć każdy kto ma w tym interes. Zazwyczaj taką osobą jest spadkobierca, ale czasami niektórym zależy na udowodnieniu, że to właśnie oni nie dziedziczą po spadkodawcy – chociażby po to żeby uniknąć spłaty długów spadkowych.

Wniosek podlega opłacie w wysokości 50 zł i powinien zostać złożony do sądu rejonowego, który jest właściwy ze względu na miejsce zamieszkania zmarłej osoby (można go złożyć w

biurze podawczym sądu lub wysłać listem poleconym). Nawet jeśli złożymy wniosek w nieodpowiednim sądzie to i tak zostanie on przesłany do sądu właściwego.

Opłaty można dokonać w kasie sądu (kupując znaki sądowe w kasie sądu i naklejając je na pierwszą stronę wniosku), na poczcie, w banku lub przez Internet (dowód opłaty zawsze dołączamy do egzemplarza, który jest przeznaczony dla sądu).

Po złożeniu wniosku sąd wyznacza rozprawę, a po jej zakończeniu wydaje postanowienie, w którym wymienia spadkodawcę i wszystkich spadkobierców.

WAŻNE!

Może się zdarzyć, że osoba, która otrzymała potwierdzenie nabycia spadku w rzeczywistości nie jest spadkobiercą (odnaleziony został testament). W tej sytuacji należy złożyć do sądu wniosek o zmianę postanowienia stwierdzającego nabycie spadku (wzór nr 4). Wniosek musi zostać złożony w sądzie, który wydał to postanowienie razem z dokumentami poświadczającymi nowe okoliczności. Wniosek należy opłacić i złożyć w taki sam sposób jak wniosek o stwierdzenie nabycia spadku.

Poświadczenie dziedziczenia – można je uzyskać szybciej niż sądowe postanowienie, wymaga mniej formalności ale jest droższe. Akt poświadczenia dziedziczenia jest rejestrowany w Krajowej Radzie Notarialnej (notariusz). Po zarejestrowaniu akt ma identyczne znaczenie jak sądowe stwierdzenie nabycia spadku.

Na spotkanie z notariuszem należy zabrać ze sobą dowód osobisty, akt zgonu spadkodawcy, akty urodzenia spadkobierców, którzy się nie żenili albo nie wychodzili za mąż, akty małżeństwa pozostałych spadkobierców, testament spadkodawcy (o ile taki istnieje), dowód osobisty zmarłego (w zasadzie wystarczy sam numer PESEL) oraz inne dokumenty, które mogą być ważne dla ustalenia spadku.

Każda osoba, która ma jakiś interes prawny (i go udowodni) może uzyskać wypis aktu z rejestru Krajowej Rady Notarialnej.

WAŻNE!

Notariusz nie wyda poświadczenia jeżeli:

- wcześniej został już sporządzony akt poświadczenia dziedziczenia (notariusz nie może sporządzić dwóch aktów odnoszących się do tego samego spadku. Jeśli przypadkowo notariusz wyda akt poświadczenia dziedziczenia nie wiedząc, że sąd wcześniej wydał już postanowienie o nabyciu spadku, to w takiej sytuacji ważniejsze jest postanowienie sądu),
- okaże się, że istnieje testament, o którym notariusz nie został poinformowany,
- notariusz dowie się, że przy spisaniu protokołu nie były obecne wszystkie osoby,
- jeżeli spadkobiercą jest gmina albo Skarb Państwa,
- jeżeli spadkodawca nie był Polakiem, mieszkał za granicą lub w spadek wchodziły rzeczy znajdujące się za granicą.

Potwierdzenia nie mogą zostać wydane przed upływem 6 miesięcy od śmierci spadkodawcy. Wyjątkowo można je dostać wcześniej, jeżeli wszyscy spadkodawcy złożyli już oświadczenie, że przyjmują albo odrzucają spadek. Takie oświadczenie może też zostać złożone podczas rozprawy w sądzie albo u notariusza podczas spisywania protokołu potwierdzającego nabycie spadku. Termin 6 miesięcy został ustanowiony po to, aby spadkobiercy mieli czas na podjęcie decyzji czy chcą przyjąć czy odrzucić spadek.

5. Spadek z długami

Do czasu przyjęcia spadku, spadkobierca odpowiada za długi osoby, po której dziedziczy tylko w takim stopniu, w jakim wart jest spadek. Oznacza to mniej więcej tyle, że ci, którym spadkodawca był coś dłużny (nazywani wierzycielami) nie mogą zabrać ani grosza z osobistego majątku spadkobiercy. Mogą oni dostać tylko tyle, ile warte są rzeczy pozostawione przez spadkodawcę.

Uniknięcie odpowiedzialności za długi:

Można złożyć w sądzie albo przed notariuszem oświadczenie o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza (czyli z ograniczeniem odpowiedzialności za długi). Spłata długów nastąpi do wartości spadku, bez naruszenia majątku własnego spadkobiercy.

Po złożeniu takiego oświadczenia sąd może jeszcze wezwać do złożenia dodatkowych oświadczeń o:

- tym, że żaden przedmiot należący do spadku po zmarłym nie został schowany, ani w żaden sposób utajniony,
- przyjęciu spadku z ograniczeniem odpowiedzialności za długi (tj. z dobrodziejstwem inwentarza) i wykaz rzeczy, które wchodzi w skład spadku po zmarłym (tzw. inwentarz) jest prawidłowy i zupełny.

Kolejność spłaty długów:

- pokrycie kosztów egzekucyjnych,
- pokrycie niespłaconych alimentów,
- wypłacenie odszkodowanie za spowodowanie przez zmarłego kalectwa, choroby albo niezdolności do pracy innej osoby, ale tylko do potrójnej wysokości minimalnego wynagrodzenia za miesiąc pracy.
- długi zabezpieczone hipoteką lub zastawem rejestrowym albo zabezpieczone przez wpisanie do innego rejestru,
- pozostałe należności.

Jeśli dług był zabezpieczony hipoteką albo zastawem, to bez znaczenia jest jakie oświadczenie złożył spadkobierca (czy z ograniczeniem odpowiedzialności za długi czy nie). Osoba, której zmarły był coś dłużny może zawsze ściągnąć swoją wierzytelność od właściciela rzeczy.

6. Dział spadku

Są dwa sposoby działu spadku:

- Umowny dział spadku (umowa zawarta między spadkobiercami)
- Sądowy dział spadku

Umowny dział spadku:

Wymagana jest zgoda wszystkich spadkobierców - brak zgody choćby jednego spadkobiercy powoduje, że sprawa musi zostać rozstrzygnięta przez sąd. Wszyscy spadkobiercy muszą być w stanie swobodnie podjąć decyzje (np. nie mogą być upośledzeni, nie mogą mieć nawet częściowych zaburzeń psychicznych, nie mogą pozostawać w błędzie ani działać pod wpływem groźby – chyba że wszyscy spadkobiercy byli w uzasadnionym błędzie, ale tę kwestię rozstrzyga już sąd).

Umowa dotycząca działu spadku powinna w szczególności zawierać informacje o zapisach, darowiznach, udziałach w gospodarstwie rolnym, a także powinna zawierać wszystkie uzgodnienia finansowe pomiędzy spadkobiercami (np. kto komu daje jakie wynagrodzenie za korzystanie z danej rzeczy, albo kto płaci za niezbędne naprawy rzeczy itd.). Ponadto, jeśli spadkodawca miał długi, to w umowie powinny się znaleźć informacje o tym, który ze spadkobierców je spłaci albo który ze spadkobierców zrzeka się przedmiotów należących do spadku.

Jeżeli do spadku wchodzi nieruchomości, użytkowanie wieczyste albo spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, umowa musi zostać zawarta w formie aktu notarialnego. W innych przypadkach umowa może zostać zawarta w zwykłej formie (tzn. może zostać spisana na kartce papieru i podpisana przez spadkobierców), a notariusz powinien poświadczyć podpisy złożone pod umową. W umowie można podzielić cały spadek albo część spadku. W tym drugim przypadku ta część, która nie została podzielona, może zostać podzielona poprzez spisanie kolejnej umowy (uzupełniającej) albo przez sąd.

Sądowy dział spadku:

1) Należy przygotować Wniosek o dział spadku (wzór nr 5) – należy wskazać rodzaj potwierdzenia nabycia spadku (postanowienie sądu stwierdzające nabycie spadku lub notarialny akt poświadczenia dziedziczenia). Należy poinformować sąd czy był przeprowadzony spis rzeczy zmarłego (inventarz) oraz czy spadkobierca nie pozostawił żadnych testamentów.

Jeśli w skład spadku wchodzi nieruchomości (np. dom, mieszkanie czy działka) - do wniosku należy dołączyć dokument, który będzie potwierdzeniem, że ta nieruchomości przed śmiercią należała do spadkodawcy, np. odpis z księgi wieczystej.

2) Od wniosku o dział spadku pobierana jest opłata stała w kwocie 500 zł, a jeżeli zawiera on zgodny projekt działu spadku, pobiera się opłatę stałą w kwocie 300 zł. Od wniosku o dział spadku połączony ze zniesieniem współwłasności pobiera się opłatę w wysokości 1 000 zł, a

jeżeli zawiera on zgodny projekt działu spadku i zniesienia współwłasności, pobiera się opłatę stałą w kwocie 600 zł.

3) Wniosek należy złożyć w sądzie rejonowym, właściwym ze względu na ostatnie miejsce zamieszkania spadkodawcy. Jeżeli takiego miejsca zamieszkania nie da się ustalić, wniosek należy złożyć do sądu właściwego ze względu na miejsce położenia spadku.

Wniosek składamy w kilku egzemplarzach - jeden egzemplarz dla sądu, a ponadto składamy tyle identycznych egzemplarzy ile jest uczestników postępowania. Nawet jeśli złożymy wniosek w nieodpowiednim sądzie to i tak zostanie on przesłany do sądu właściwego.

4) Rozprawa – na podstawie wniosku i wszystkich informacji, które uzyska sąd, ustalany jest skład spadku. Następnie sąd ustala wartość spadku i przyznaje rzeczy należące do spadku konkretnym osobom.

WAŻNE!

Wyłącznie w postępowaniu o dział spadku możliwa jest zmiana właściwości sądu (najpóźniej na pierwszej rozprawie), np. można wnioskować (ustnie) o przeniesienie rozprawy do sądu, który znajduje się bliżej wszystkich spadkobierców lub do sądu, w pobliżu którego znajduje się spadek.

Podział majątku pomiędzy współspadkobierców może być dokonany w następujący sposób:

1) Poszczególne przedmioty zostaną **podzielone fizycznie i przyznane poszczególnym spadkobiercom**. Z reguły niektórzy spadkobiercy zostaną obciążeni obowiązkiem dokonania dopłat na rzecz innych współspadkobierców, jeżeli majątku spadkowego nie da się podzielić w sposób taki by wartość przedmiotów przyznanych poszczególnym osobom odpowiadała wielkości ich udziałów.

2) Przedmioty należące do spadku zostaną **przyznane jednemu lub kilku współspadkobiercom**. Zostają oni zwykle obciążeni obowiązkiem dokonania dopłaty na rzecz pozostałych.

3) Przedmioty należące do spadku zostają **sprzedane**, a uzyskana kwota jest dzielona pomiędzy współspadkobierców w stosunku do przysługujących im udziałów.

4) Sąd dokonuje działu spadku **w sposób podany przez współspadkobierców w zgodnym wniosku**. Sąd jednak odstąpi od sposobu podziału zaproponowanego przez współspadkobierców w wypadku gdy jest on sprzeczny z prawem, bądź też narusza interesy innych osób uprawnionych do spadku.

Niezgoda spadkobiercy na postanowienie sądu:

1) Jeżeli sąd nie wydał uzasadnienia do postanowienia (z reguły nie wydaje) można w terminie 7 dni od dnia jego wydania złożyć w sądzie wniosek o sporządzenie uzasadnienia.

2) Następnie można wnieść apelację na postanowienie sądu – termin na złożenie apelacji wynosi 14 dni i jest liczony od momentu doręczenia postanowienia wraz z uzasadnieniem.

3) Apelacja podlega opłacie. Opłatę należy uiścić wraz z apelacją – w znakach opłaty sądowej lub na konto sądu.

4) Apelacja jest wnoszona do Sądu Okręgowego za pośrednictwem sądu, który wydał zaskarżone postanowienie.

5) Sąd Okręgowy (II instancji) doręczy odpisy apelacji pozostałym stronom, umożliwiając wniesienie odpowiedzi na apelację, a następnie wyznaczy termin rozprawy. Jeśli sąd uzna, że apelacja jest uzasadniona, może zmienić rozstrzygnięcie sądu I instancji.

7. Dziedziczenie ustawowe i dziedziczenie testamentowe

7.1. Dziedziczenie ustawowe

7.1.1. Grupy spadkobierców

Kolejność dziedziczenia zgodnie z kodeksem cywilnym wygląda następująco:

- Małżonek i dzieci lub wnuki – GRUPA 1 - nie ma znaczenia czy dzieci pochodzą z małżeństwa czy nie – każde dziecko może dojść do spadku po jednym z rodziców (wyjątkowo - dzieci nie mogą dziedziczyć jeśli ojcostwo lub macierzyństwo zostały zaprzeczone lub unieważniono uznanie dziecka).

Dzieci i małżonek dziedziczą w częściach równych. Część spadku przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż 1/4 (czyli 25% spadku). Wyłączenie małżonka od dziedziczenia – a. orzeczenie o rozwodzie przed śmiercią spadkodawcy, b. złożenie przez spadkodawcę przed śmiercią pozwu o rozwód lub separację z winy małżonka lub w winy obu stron (żądanie musiało być uzasadnione); c. umorzenie małżeństwa – możliwe również po śmierci spadkodawcy; d. separacja orzeczona przez sąd

WAŻNE!

W przypadku wspólnoty majątkowej sąd dzieli majątek wspólny na połowę – jedna połowa należy do zmarłego spadkodawcy, a druga połowa do jego żony. Połowa należąca do spadkodawcy jest dzielona między wszystkich spadkobierców zgodnie z zasadami określonymi w kodeksie cywilnym. Oznacza to, że małżonek oprócz swojej połowy majątku otrzyma jeszcze 1/4 spadku po zmarłym.

- Małżonek i rodzice – gdy nie ma dzieci i wnuków – GRUPA 2 - gdy spadkodawca nie ma dzieci, a żyją oboje rodzice – dziedziczy mąż/żona spadkodawcy w części 1/2 i oboje rodziców po połowie z pozostałej części.
- Rodzice lub jeden rodzic razem z rodzeństwem – GRUPA 3 – w przypadku rodzeństwa nie ma znaczenia, czy mają oni dwójkę tych samych rodziców czy tylko np. wspólnego ojca, a inną matką. Prawo traktuje tak samo rodzeństwo zwykłe jak i rodzeństwo przyrodnie. Jeśli któreś z rodzeństwa nie żyje, to wtedy do spadku dochodzą jego dzieci.
- Dziadkowie i pasierbowie – GRUPA 4 - jeśli spadkodawca nie miał małżonka, dzieci, rodzeństwa, a rodzice nie żyli, to spadek przypada w częściach równych jego dziadkom. Jeśli natomiast któryś z dziadków nie żyje, to jego część przypada dzieciom dziadków innym niż rodzice spadkodawcy. Jeśli nie ma dziadków, rodziców, dzieci, rodzeństwa ani małżonka, którzy mogliby dziedziczyć to spadek przypada pasierbom, czyli dzieciom dla których spadkodawca/spadkodawczyni byli ojczymem albo macochą.

- Gmina albo Skarb Państwa – GRUPA 5 - brak jakichkolwiek osób, które mogłyby dziedziczyć zgodnie z zasadami, które zostały wymienione powyżej, spadek przypada gminie, w której spadkodawca ostatnio zamieszkiwał przed swoją śmiercią. Jeżeli miejsca zamieszkania nie da się ustalić, albo miejsce to znajdowało się za granicą cały spadek przypada Skarbowi Państwa.

7.2. Dziedziczenie testamentowe

Testamentem nazywamy dokument, w którym dana osoba zawiera informacje o tym kto i w jakich częściach będzie po niej dziedziczył na wypadek jej śmierci. Jest to jedyny sposób na to, aby zgodnie z prawem samemu określić grupę spadkobierców.

Testament może sporządzić tylko osoba, która ma pełną zdolność do czynności prawnych. Testamentu nie można sporządzić ani odwołać przez przedstawiciela.

Odwołanie testamentu:

Jeśli testament znajduje się w posiadaniu spadkodawcy, może dokonać jego fizycznego zniszczenia – porwać, spalić. Jest to jednoznaczne z jego odwołaniem.

Może również pozbawić go cech, które świadczą o jego ważności :

- skreślić / zamazać cały tekst
- skreślić / zamazać / oderwać podpis.

W celu upewnienia się, iż skreślenie tekstu jest ważne (i przede wszystkim dokonane przez spadkobiercę)- skreślenie można parafować.

Spadkodawca może również

- skreślić część tekstu, a w jego miejsce napisać nowe rozporządzenie
- dopisać dodatkowy element.

Ingerencja musi pozwalać na wyraźne określenie - chęci zniszczenia lub zmiany testamentu i to przez osobę upoważnioną (spadkodawcę) – warto zatem na poprawkach postawić podpis – oraz, zaznaczyć na nich oddzielną datę.

Spadkodawca może również sporządzić nowy testament.

W przypadku zmiany testamentu niezwykle istotne jest jego datowanie. Bez daty, w sytuacji, w której nie można określić wzajemnych relacji czasowych pomiędzy testamentami – obydwa będą nieważne.

Zawartość testamentu:

Testament powinien przede wszystkim zawierać postanowienia dotyczące losów majątku po śmierci osoby, która go napisała. W szczególności powinny się w nim znajdować informacje o

tym, kto dziedziczy spadek, w jakiej kolejności, w jakiej części, czy chcemy pozbawić kogoś zachowku albo wskazanie, że ktoś jest niegodny dziedziczenia. Ponadto w testamencie mogą się znaleźć:

- Postanowienia o tym kto ma być wykonawcą testamentu
- Polecenia dla pewnych osób,
- Sugestie, przeprosiny, pożegnanie, wyjaśnienia itp. (nie powodują nieważności testamentu).

Testament powinien być dokładny. Nie może on zawierać ogólnych stwierdzeń tylko konkretne imiona i nazwiska oraz stwierdzenia, na podstawie których będzie jasne kto otrzyma jaką część spadku.

7.2.1. Rodzaje testamentów

Testamenty zwykłe

1) Testament holograficzny

Spadkodawca może sporządzić testament w ten sposób, że napisze go w całości pismem ręcznym, podpisze i opatrzy datą. Testament napisany na komputerze, a następnie wydrukowany i podpisany będzie nieważny.

Podpis musi być własnoręczny, czytelny, złożony pod wszystkimi postanowieniami czyli na samym końcu testamentu (dopiski zawarte pod podpisem są nieważne, chyba że są także dodatkowo poniżej podpisane).

Nie ma znaczenia język, w jakim testament zostaje sporządzony. W doktrynie dopuszcza się sporządzenie testamentu w każdym języku znanym spadkodawcy.

Brak daty nie pociąga za sobą nieważności testamentu własnoręcznego, jeżeli nie wywołuje wątpliwości co do zdolności spadkodawcy do sporządzenia testamentu, co do treści testamentu lub co do wzajemnego stosunku kilku testamentów.

2) Testament notarialny

Testament może być sporządzony w formie aktu notarialnego.

Testament notarialny powinien zawierać:

- oznaczenie dnia, miesiąca i roku sporządzenia, a czasami nawet (na żądanie autora testamentu) godzinę oraz minutę rozpoczęcia i podpisania testamentu,
- miejsce sporządzenia - nieprawidłowe określenie miejsca (lub w ogóle jego brak) nie powoduje jednak nieważności testamentu,
- dane dotyczące notariusza – jego imię, nazwisko, siedzibę kancelarii, a także dane osób, które były obecne przy spisaniu testamentu,

- informacje, że testament został odczytany, przyjęty i podpisany - przy odczytaniu notariusz powinien upewnić się, że osoby obecne rozumieją treść aktu i wiedzą jakie ma on skutki, a także czy treść testamentu zgadza się z rzeczywistą wolą spadkodawcy,
- podpisy osób obecnych przy sporządzeniu testamentu. Brak podpisu powoduje, że testament jest nieważny.

3) Testament allograficzny – urzędowy

Spadkodawca może sporządzić testament także w ten sposób, że w obecności dwóch świadków oświadczy swoją ostatnią wolę ustnie wobec wójta (burmistrza, prezydenta), starosty, marszałka województwa, sekretarza powiatu/gminy lub kierownika urzędu stanu cywilnego. Oświadczenie spadkodawcy spisuje się w protokole z podaniem daty jego sporządzenia. Protokół odczytuje się spadkodawcy w obecności świadków. Protokół powinien być podpisany przez spadkodawcę, przez osobę, wobec której wola została oświadczona, oraz przez świadków. Jeżeli spadkodawca nie może podpisać protokołu, należy to zaznaczyć w protokole ze wskazaniem przyczyny braku podpisu.

Testamenty szczególne

1) Testament ustny

Pierwszym warunkiem uzasadniającym sporządzenie ostatniej woli w takiej formie jest obawa rychłej śmierci spadkodawcy. „Obawa rychłej śmierci” jest pojęciem nieo określonym. Obawa może być wynikiem podeszłego wieku, nagłej choroby, nieszczęśliwego wypadku. Istotną rolę odgrywają także subiektywne przekonania samego spadkodawcy oparte na rzeczywistych zdarzeniach.

Testament ustny sporządzony przed samobójstwem nie może być uznany za sporządzony w warunkach obawy o rychłą śmierć.

Drugą przesłanką, która umożliwia sporządzenie testamentu we wskazanej formie jest szczególna okoliczność uniemożliwiająca lub w znaczny sposób utrudniająca zachowanie zwykłej formy testamentu. Pod tym pojęciem rozumiany jest szereg zjawisk. Od kłesk naturalnych począwszy, po brak umiejętności pisania testatora czy nieważność testamentu allograficznego.

Dla swej ważności testament ustny wymaga jednoczesnej obecności co najmniej trzech osób – świadków. W ich obecności testator musi wyrazić wolę testowania i treść rozrządzeń.

Testament sporządzony ustnie wymaga potwierdzenia jego treści. Może ono nastąpić w dwóch formach: pisemnej i sądowej, które wzajemnie się wykluczają. Pismo stwierdzające treść testamentu powinno być sporządzone przez jednego ze świadków lub przez osobę trzecią. Powinno ono zawierać miejsce, datę i treść złożonego oświadczenia woli, miejsce i datę potwierdzenia testamentu, podpis testatora, świadków i osoby sporządzającej pismo.

Drugim sposobem jest potwierdzenie sądowe. Treść zostaje ustalona i potwierdzona przez zgodne oświadczenia świadków złożone przed sądem. Jest to rozwiązanie ograniczone czasowo, może nastąpić tylko w ciągu 6 miesięcy od otwarcia spadku. Niepotwierdzenie treści testamentu ustnego skutkuje jego nieważnością.

2) Testament podróżny

Podczas podróży na polskim statku morskim lub powietrznym można sporządzić testament przed dowódcą statku lub jego zastępcą w ten sposób, że spadkodawca oświadcza swą wolę jednej z wymienionych osób w obecności dwóch świadków. Dowódca statku lub jego zastępca spisuje wolę spadkodawcy, podając datę jej spisania, i pismo to w obecności świadków odczytuje spadkodawcy.

Dokument ten podpisują: spadkodawca, świadkowie oraz dowódca statku lub jego zastępca. Jeżeli spadkodawca nie może podpisać pisma, należy w nim podać przyczynę braku podpisu spadkodawcy. Jeżeli zachowanie tej formy nie jest możliwe, można sporządzić testament ustny.

3) Testament wojskowy

Testament wojskowy można sporządzić tylko w czasie mobilizacji wojskowej albo w czasie wojny lub przebywania w niewoli. Oprócz żołnierzy Sił Zbrojnych RP pełniących czynną służbę, testament wojskowy mogą sporządzić też pracownicy cywilni zatrudnieni w Siłach Zbrojnych, osoby cywilne towarzyszące Siłom Zbrojnym, osoby wykonujące duszpasterskie czynności w Siłach Zbrojnych, członkowie służb pomocniczych i inne osoby wykonujące świadczenia osobiste na rzecz Sił Zbrojnych. Testament wojskowy może być też sporządzony przez osoby cywilne, które znajdują się na terenie będącym pod zarządem organów wojskowych albo statku należącym do Marynarki Wojennej RP lub w samolocie należącym do Sił Powietrznych.

7.2.2 Nieważność testamentu

Testament jest nieważny jeżeli:

- został sporządzony w stanie wyłączającym świadome albo swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli – dotyczy to w szczególności choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego lub chwilowego zaburzenia czynności psychicznych np. ze względu na użycie narkotyków.
- został sporządzony pod wpływem błędu spadkodawcy – w grę może wchodzić błędne przekonanie co do przepisów prawa, swojego majątku czy też innych okoliczności. Bez różnicy jest czy błąd został wywołany przez osobę, która działała celowo czy niecelowo – ważne jest to w jaki sposób spadkodawca postrzegał rzeczywistość w momencie pisania testamentu.
- Testament został sporządzony pod wpływem groźby – nie ma różnicy jakiego rodzaju groźba to była i czy jej spełnienie było prawdopodobne czy nie – ważne, że wywołała u osoby, która pisała testament uzasadnione obawy, że zostanie spełniona

Na nieważność testamentu z powodu braku możliwości podjęcia swobodnej decyzji, groźby i błędu można powołać się w ciągu 3 lat od momentu, w którym osoba mająca interes

dowiedziała się o przyczynie nieważności, ale nie później niż po upływie 10 lat od śmierci osoby, która napisała testament.

7.2.3 Wykonawca testamentu

Kodeks cywilny pozwala spadkodawcy na powołanie w testamencie wykonawcy jego ostatniej woli. Wykonawcą testamentu może zostać każda pełnoletnia osoba fizyczna, posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych (która nie jest ubezwłasnowolniona). Musi być wyraźnie wskazana przez spadkodawcę w testamencie (najlepiej z imienia i nazwiska).

Wykonawca testamentu może odmówić przyjęcia tej roli – w tym celu musi złożyć odpowiednie oświadczenie przed sądem.

Wykonawca (o ile spadkodawca nie nałoży na niego innych zadań związanych ze spadkiem) - jest przede wszystkim zarządcą majątku spadkowego. Jego zadaniem jest sprawowanie nad nim pieczy i np. dbanie o to, aby jego stan się nie pogorszył.

Wykonawca może podejmować również decyzje przekraczające zwykły zarząd rzeczą, a więc m.in. ją sprzedać – jeśli jest to np. niezbędne do uregulowania długów spadkowych i nie stoi w sprzeczności z poleceniami spadkodawcy (który np. poleciłby określony przedmiot pozostawić i wydać spadkobiercy).

W szczególności do zadań wykonawcy testamentu należy:

- zarządzanie majątkiem spadkowym,
- spłacenie długów spadkowych,
- wykonanie zapisów i poleceń,
- wydanie spadkobiercom majątku spadkowego zgodnie z wolą spadkodawcy i kodeksem cywilnym.

W przypadku powołania wykonawcy testamentu, spadkobiercy (do czasu działu spadku) pozbawieni są prawa zarządu majątkiem spadkowym. W szczególności nie mogą sprzedać przedmiotów do niego należących – mogą natomiast sprzedać swój udział w spadku.

Wykonawca testamentu może pozywać i być pozywany w sprawach wynikających z zarządu spadkiem.

Może również pozywać w sprawach o prawa należące do spadku i być pozywany w sprawach o długi spadkowe.

Jednocześnie nie powinien sięgać do swojego majątku w celu spłacenia długów spadkowych (chyba, że co innego zostało wskazane w testamencie).

W wypadku poniesienia przez wykonawcę testamentu kosztów związanych z zarządem – należą one do długów spadkowych – tym samym, w przypadku niemożności ich zaspokojenia z majątku spadkowego- obciążają spadkobierców.

Co więcej – wykonawcy należy się również wynagrodzenie za jego działania – jeśli nie zostało ustalone w testamencie – powinno odpowiadać wartości wykonanej pracy.

Obowiązki wykonawcy wygasają w przypadku:

- wypełnienia zadań narzuconych przez ustawę lub spadkodawcę (zazwyczaj po dokonaniu działu spadku),

- śmierci wykonawcy,
- odmowy przyjęcia obowiązku,
- odwołania wykonawcy przez sąd z ważnych powodów (na wniosek jego samego, bądź innych zainteresowanych jak spadkobiercy, czy zapisobiorcy).

7.2.4. Zapis

Spadkodawca może rozdysponować pomiędzy dowolnymi osobami konkretne przedmioty spadku - w formie zapisu. Zapisobiorcy mogą domagać się od spadkobierców wydania przedmiotów.

Zapis jest rozporządzeniem majątkowym spadkodawcy. W odróżnieniu od powołania do dziedziczenia, zapis nie wiąże się z odpowiedzialnością za długi spadkodawcy, ani „następstwem prawnym” po nim. Zapis musi dotyczyć konkretnego składnika majątku (rzeczy – przedmiotów, samochodu, domu itp.) lub określonej kwoty pieniędzy.

Obciążonym wykonaniem zapisu jest spadkobierca (ustawowy lub testamentowy). Oznacza to, że w wyniku zapisu przedmioty nie przechodzą automatycznie (z mocy prawa) na zapisobiorcę. Skutkiem zapisu jest powstanie roszczenia po stronie zapisobiorcy – może on domagać się (również przed sądem) wykonania zapisu – tj. sporządzenia umowy ze spadkobiercą (spadkobiercami) o przekazanie własności i wydanie rzeczy zapisanej przez spadkodawcę.

- Należy dokładnie wskazać osobę, na rzecz której ma być wykonany zapis
- Zapis można uzależnić od spełnienia warunku lub terminu.
- Spadkodawca może zobowiązać zapisobiorcę do wykonania dalszego zapisu.
- Zapisu można dokonać na rzecz dowolnej osoby i instytucji.
- Spadkodawca może zobowiązać konkretnego spadkobiercę do wykonania zapisu. Jeśli tego nie zrobi, wykonanie zapisu obciąża spadkobierców proporcjonalnie do wielkości ich udziału w spadku.
- Zapisobiorca może zrzec się wykonania zapisu – w odróżnieniu od odrzucenia spadku, w takim wypadku jego zstępni nie wchodzi w jego miejsce.

7.2.5. Polecenie

Instytucja polecenia poszerza możliwość realizacji woli spadkobiercy. Pozwala ona zobowiązać spadkobierców i zapisobiorców do określonych działań o niekoniecznie majątkowym charakterze.

Powstały w drodze polecenia obowiązek jest długiem spadkowym.

Obowiązek wykonania świadczenia, może być nałożony jedynie na spadkobiercę i zapisobiorcę. Żadna inna osoba nie może być nim obciążona. Polecenie można ustanowić jedynie w testamencie.

Kodeks cywilny mówi o tym, że ustanawiając w testamencie polecenia nie czyni się nikogo wierzycielem. Nie oznacza to jednak, że polecenie nie może być skutecznie dochodzone na drodze przymusu państwowego. Każdy ze spadkobierców może żądać wykonania polecenia. Uprawnienie to przysługuje także wykonawcy testamentu. Gdy polecenie ma na względzie interes społeczny jego dochodzenia może żądać również odpowiedni organ państwowy. Wykonania polecenia nie można jednak żądać, gdy jego jedynym celem jest dobro obciążonego poleceniem.

W przypadku polecenia odpowiedzialność zarówno spadkobiercy jak i zapisobiorcy jest ograniczona. Pierwszy odpowiada tylko do wysokości spadku, drugi do wysokości zapisu.

Gdy obowiązek polecenia zostanie nałożony na osobę, która nie chce lub nie może być spadkobiercą, wówczas obowiązkiem tym jest obciążony spadkobierca ustawowy. Z kolei jeśli ktoś nie chce lub nie może być zapisobiorcą, to nałożone na niego polecenie powinien wykonać spadkobierca.

Niewłócznie po ogłoszeniu testamentu, można żądać wykonania polecenia, chyba że wola spadkodawcy była inna. Jednak zapisobiorca może powstrzymać się od jego wykonania do momentu wykonania zapisu.

8. Zachowek

Małżonkom, rodzicom, dzieciom i wnukom pominiętym w testamencie należy się zachowek. To rodzaj zabezpieczenia członków rodziny spadkobiercy, który postanowił zapisać cały swój majątek komuś spoza jej grona.

Zachowek pozwala pominiętym z najbliższej rodziny wystąpić do spadkobiercy o zapłatę kwoty, jaka by się im należała, gdyby nie zostali odsunięci od dziedziczenia. Osobie uprawnionej do zachowku nie przysługuje zatem roszczenie o wydanie jakiegokolwiek rzeczy zaliczanej do spadku ani roszczenie o przeniesienie jakiegokolwiek składnika majątku wchodzącego w skład spadku.

Wysokość należnego zachowku opiewa zasadniczo na połowę wartości udziału spadkowego jaki by przypadła uprawnionemu przy dziedziczeniu ustawowym. Jeżeli natomiast uprawniony do zachowku jest trwale niezdolny do pracy albo jest małoletni, wówczas zachowek wynosi dwie trzecie wartości udziału spadkowego.

Roszczenie o zachowek nie będzie przysługiwało osobom:

- wydziedziczonym w testamencie,
- uznanym orzeczeniem sądu za niegodnych dziedziczenia,
- które odrzuciły spadek,
- które zawarły ze spadkodawcą umowę o zrzeczeniu się dziedziczenia,
- małżonkowi, przeciwko któremu spadkodawca przed śmiercią wystąpił o orzeczenie rozwodu lub separacji z jego winy, a żądanie to było uzasadnione,
- małżonek pozostający ze spadkodawcą w separacji.

W powyższych przypadkach, roszczenie o zachówek przechodzi na zstępnych.

9. Wydziedziczenie

Wydziedziczenie, czyli pozbawienie zachowku to, obok niegodności dziedziczenia, instytucja prawa spadkowego, która ma na celu pozbawienie konkretnych osób korzyści wynikających z dziedziczenia.

Przyczyny wydziedziczenia - uprawniony do zachowku zostaje jego pozbawiony, jeżeli:

- wbrew woli spadkodawcy postępuje uporczywie w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego;
- dopuścił się względem spadkodawcy albo jednej z najbliższych mu osób umyślnego przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności albo rażącej obrazy czci;
- uporczywie nie dopełnia względem spadkodawcy obowiązków rodzinnych.

Przyczyna wydziedziczenia musi być prawdziwa (tę kwestię będzie badał sąd w sprawie o zachówek) oraz musi wyraźnie wynikać z testamentu. Należy opisowo wskazać na czym ta przyczyna w konkretny przypadku polega.

10. Uznanie za niegodnego dziedziczenia

Za niegodnego dziedziczenia może być uznany spadkobierca zarówno ustawowy, jak i testamentowy.

Spadkobierca może być uznany przez sąd za niegodnego, jeżeli:

- dopuścił się umyślnie ciężkiego przestępstwa przeciwko spadkodawcy;
- podstępem lub groźbą nakłonił spadkodawcę do sporządzenia lub odwołania testamentu albo w taki sam sposób przeszkodził mu w dokonaniu jednej z tych czynności;
- ukrył lub zniszczył testament spadkodawcy, podrobił lub przerobił jego testament albo świadomie skorzystał z testamentu przez inną osobę podrobionego lub przerobionego.

Stwierdzenie niegodności dziedziczenia dotyczy tylko konkretnego spadkobiercy i nie rozciąga się na jego dzieci. Wyjątkiem będzie sytuacja, kiedy dzieci niegodnego spadkobiercy współpracowały z nim przy podejmowaniu działań, o którym mowa powyżej lub działały na jego zlecenie.

WAŻNE!

Niegodność dziedziczenia spełnia podobne funkcje co wydziedziczenie. Wydziedziczenie i uznanie za niegodnego dziedziczenia wyłącza od dziedziczenia, a także pozbawia prawa do zachowku. Obie te instytucje stosowane są wobec konkretnego spadkobiercy i nie przechodzą na jego zstępnych. W obu przypadkach skutki te ustają, jeśli spadkodawca przebaczył spadkobiercy.

Różnica jest taka, że wydziedziczenie jest świadomym aktem spadkodawcy, zaś niegodność dziedziczenia jest stwierdzana na podstawie żądania pozostałych spadkobierców już po śmierci spadkodawcy. Spór o ważność wydziedziczenia odbywa się w toku postępowania o stwierdzenie

nabycia spadku, zaś uznanie spadkobiercy za niegodnego wymaga wszczęcia odpowiedniego dodatkowego procesu sądowego.

11. Zrzeczenie się dziedziczenia

Zrzeczenie się dziedziczenia jest rodzajem umowy, która już za życia spadkodawcy pozwala mu na uzyskanie wpływu na to, co i komu przypadnie po nim po jego śmierci.

Umowa o zrzeczenie się dziedziczenia musi być zawarta w obecności notariusza w formie aktu notarialnego. Zawierają ją przyszły spadkodawca z przyszłym spadkobiercą należącym do kręgu spadkobierców ustawowych.

Umowne zrzeczenie się dziedziczenia wyłącza od dziedziczenia spadkobiercę będącego stroną tej umowy. Taką osobę traktuje się tak, jakby nie dożyła otwarcia spadku (zmarła przed spadkodawcą). Dotyczy to tylko dziedziczenia ustawowego.

Jeśli po zawarciu umowy spadkodawca sporządza testament, w którym powołuje do spadku osobę zrzekającą się dziedziczenia, to nabywa ona spadek jako spadkobierca testamentowy.

Umowa o zrzeczenie się dziedziczenia wyłącza do dziedziczenia także zstępnych zrzekającego się spadkobiercy (dzieci, wnuki itd.). Dopiero zawarcie w umowie odpowiedniego postanowienia wyłącza ten skutek.

Dopóki spadkodawca żyje istnieje możliwość cofnięcia umowy o zrzeczenie się dziedziczenia. Wymaga to podpisania kolejnej umowy również w formie aktu notarialnego, w której strony uchylają poprzednio zawartą umowę.

Zawarcie umowy o zrzeczenie się dziedziczenia skutecznie pozbawia spadkobiercę prawa do zachowku.

WAŻNE!

Zrzeczenie się dziedziczenia często mylone jest z odrzuceniem spadku. Umowa o zrzeczenie się dziedziczenia może zostać zawarta tylko za życia spadkodawcy, tymczasem odrzucenie spadku może nastąpić dopiero po jego śmierci.

Odrzucenie spadku powoduje, że uprawnienia do dziedziczenia przechodzą na zstępnych spadkobiercy, który odrzucił spadek. Tymczasem zrzeczenie się dziedziczenia – co do zasady – wyłącza od dziedziczenia także zstępnych spadkodawcy.

Wrocław, 22 maja 2018 r.

Do:

Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Krzyków
Wydział I Cwilny
ul. Podwale 30
50 – 040 Wrocław

Składająca oświadczenie:

Marta Jakubowska
ul. Wietrzna 5
50 – 129 Wrocław

**OŚWIADCZENIE O PRZYJĘCIU SPADKU WPROST / PRZYJĘCIU SPADKU
Z DOBRODZIEJSTWEM INWENTARZA**

Oświadczam, że spadek po Jakubie Jakubowskim, zmarłym w dniu 15 kwietnia 2018 r. we Wrocławiu, ostatnio zamieszkałym we Wrocławiu, przyjmuję wprost / przyjmuję z dobrodziejstwem inwentarza¹. Do kręgu spadkobierców ustawowych należą: Marta Jakubowska – żona spadkodawcy Jakuba Jakubowskiego, Ewa Jakubowska – córka Jakuba Jakubowskiego, Tomasz Jakubowski – syn Jakuba Jakubowskiego. Nie jest mi wiadomo, by spadkodawca pozostawił testament. Córka Ewa mieszka we Wrocławiu przy ul. Kruczej 2/4, a syn Tomasz w Polkowicach, przy ul. Głogowskiej 4/8.

Marta Jakubowska

Załącznik:

- akt zgonu Jakuba Jakubowskiego zmarłego 15 kwietnia 2018 r.

---

¹ Niepotrzebne skreślić – jeżeli przyjmujesz spadek bez ograniczenia odpowiedzialności – napisz, że przyjmujesz spadek **WPROST**, jeżeli przyjmujesz spadek z ograniczeniem odpowiedzialności – napisz, że przyjmujesz spadek **Z DOBRODZIEJSTWEM INWENTARZA**

Wrocław, 22 maja 2018 r.

Do:

Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Krzyków
Wydział I Cwilny
ul. Podwale 30
50 – 040 Wrocław

Składająca oświadczenie:

Marta Jakubowska
ul. Wietrzna 5
50 – 129 Wrocław

OŚWIADCZENIE O ODRZUCENIU SPADKU

Oświadczam, że spadek po Jakubie Jakubowskim, zmarłym w dniu 15 kwietnia 2018 r. we Wrocławiu, ostatnio zamieszkałym we Wrocławiu, odrzucam w całości.

Do kręgu spadkobierców ustawowych należą: Marta Jakubowska – żona spadkodawcy Jakuba Jakubowskiego, Ewa Jakubowska – córka Jakuba Jakubowskiego, Tomasz Jakubowski – syn Jakuba Jakubowskiego. Nie jest mi wiadomo, by spadkodawca pozostawił testament. Córka Ewa mieszka we Wrocławiu przy ul. Kruczej 2/4, a syn Tomasz w Polkowicach, przy ul. Głogowskiej 4/8.

Marta Jakubowska

Załącznik:

- akt zgonu Jakuba Jakubowskiego zmarłego 15 kwietnia 2018 r.

Do:

Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Krzyków
Wydział I Cwilny
ul. Podwale 30
50 – 040 Wrocław

Wnioskodawca: Marta Jakubowska
ul. Wietrzna 5
50 – 129 Wrocław

Uczestnicy postępowania: **1. Ewa Jakubowska**
ul. Krucza 2/4
50 – 140 Wrocław
2. Tomasz Jakubowski
ul. Głogowska 4/8
59 – 100 Polkowice

WNIOSEK O STWIERDZENIE NABYCIA SPADKU

Działając w imieniu własnym wnoszę o:

1. Stwierdzenie, że spadek nabyty po zmarłym w dniu 15 kwietnia 2018 r. Jakubie Jakubowskim, zamieszkałym ostatnio we Wrocławiu, przypada spadkobiercom na podstawie ustawy/testamentu*, tj. żonie Marcie Jakubowskiej, córce – Ewie Jakubowskiej i synowi Tomaszowi Jakubowskiemu – każdemu po ..... części.
2. Zasądzenie od Marty Jakubowskiej i Tomasza Jakubowskiego kosztów postępowania według norm przepisanych.

Uzasadnienie

Mój mąż Jakub Jakubowski, przedsiębiorca, ostatnio zamieszkały we Wrocławiu przy ul. Wietrznej, zmarł dnia 15 kwietnia 2018 r.

Dowód: Odpis skrócony aktu zgonu

Spadkobiercami z mocy ustawy/testamentu* są: żona Marta Jakubowska, córka Ewa Jakubowska i syn Tomasz Jakubowski.

Dowód: odpisy skrócone aktów urodzenia.

Innych spadkobierców nie ma. Zapewnienie zostanie złożone ustnie na rozprawie. Wniosek o stwierdzenie nabycia spadku jest w tym stanie uzasadniony.

Marta Jakubowska

Załącznik:

- odpis skrócony aktu zgonu
- odpisy skrócone aktów urodzenia uczestników postępowania
- odpis aktu ślubu

Wzór nr 4

Wrocław, ... r.

Do:

Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Krzyków
Wydział I Cwilny
ul. Podwale 30
50 – 040 Wrocław

Wnioskodawca: Marta Jakubowska
ul. Wietrzna 5
51 – 129 Wrocław

Uczestnicy postępowania: 1. Ewa Jakubowska

ul. Krucza 2/4
51 – 140 Wrocław

3. Tomasz Jakubowski

ul. Głogowska 4/8
59 – 100 Polkowice

WNIOSEK O ZMIANĘ POSTANOWIENIA STWIERDZAJĄCEGO NABYCIE SPADKU

Działając w imieniu własnym wnoszę o:

1. Zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po Jakubie Jakubowskim wydanego przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Krzyków dnia ..... r. w sprawie o sygnaturze akt .....(wpisujemy sygnaturę akt, która jest na postanowieniu) w ten sposób, iż stwierdzić, że spadek po Jakubie Jakubowskim zmarłym dnia 15 kwietnia 2018 r., ostatnio zamieszkałym we Wrocławiu przy ul. Wietrznej 5, na podstawie odnalezionego testamentu nabyli: żona Marta Jakubowska, córka Ewa Jakubowska, syn Tomasz Jakubowski, konkubina Ilona Mróz oraz nieślubna córka Elżbieta Mróz – po 1/5 części.
2. Zasądzenie od uczestników postępowania kosztów związanych z udziałem w sprawie.

Uzasadnienie

(WPISUJEMY DLACZEGO UWAŻAMY, ŻE POSTANOWIENIE POWINNO ZOSTAĆ ZMIENIONE)

Marta Jakubowska

Załączniki:

- wyciąg z aktu zgonu
- odpisy skrócone aktów urodzenia uczestników postępowania
- odpis aktu ślubu,
- testament Jakuba Jakubowskiego

Wzór nr 5

Opole, dnia.....

**Sąd Rejonowy
I Wydział Cywilny
w Opolu**

Wnioskodawca: .....
(imię, nazwisko, dokładny adres z kodem pocztowym)

Uczestnicy postępowania:

1).....
(imię, nazwisko, dokładny adres z kodem pocztowym)

2).....
(imię, nazwisko, dokładny adres z kodem pocztowym)

Wartość przedmiotu sporu:.....zł (*łączna wartość przedmiotów wchodzących w skład spadku*)

WNIOSEK O DZIAŁ SPADKU

We wniosku o dział spadku należy podać następujące informacje:

1. sygnaturę akt sprawy o stwierdzenie nabycia spadku
2. składniki masy spadkowej (przedmioty wchodzące w skład spadku) i ich wartość
3. jeżeli w skład spadku wchodzi mieszkanie spółdzielcze należy wskazać spółdzielnię oraz przedłożyć przydział na mieszkanie
4. jeżeli w skład spadku wchodzi nieruchomości należy złożyć aktualny wypis z księgi wieczystej, a w przypadku braku księgi wieczystej wypis z rejestru gruntów wraz z mapą i opisem
5. propozycje działu spadku ze wskazaniem, jakie składniki wchodzące w skład spadku mają przypaść poszczególnej stronie (wraz z ich wartością) z zaznaczeniem, czy podział spadku ma się odbyć ze spłatami na rzecz uczestników postępowania (należy wskazać wysokość spłaty) czy bez spłaty

.....

(własnoręczny podpis)

UWAGA:

1. wniosek należy złożyć w tylu egzemplarzach, ilu jest uczestników postępowania + jeden egzemplarz dla Sądu
2. opłata od wniosku o dział spadku wynosi 500 zł, a jeżeli zawiera on zgodny projekt działu opłata od wniosku wynosi 300 zł
3. wniosek będzie traktowany jako zgodny projekt działu spadku, jeśli podpisany będzie przez wszystkich uczestników postępowania (każdy egzemplarz wniosku należy podpisać własnoręcznie)